

סדר פעולות למבחן:

- א. זיהוי הניזוקים
- ב. זיהוי הנתבע
- ג. זיהוי עילות התביעה (הוכחה שבוצעה עוולה)
- ד. בדיקת כל העוולות (ראה רשימת עוולות בהמשך)
- ה. קש"ס ביו העוולה לנזק (ביסוס אשם כתוצאה מהעוולה – קש"ס משפטי ועובדתי)
- ו. מעולים יחד

סוגי העוולות:

1. עוולות מסגרת

- הפח"ח (ראה ס' 9)
(הוראה סטאטוטורית)
(קיום החובה + הפרה + גרם הנזק)
- שלב 1. רשלנות – ס' 36
(חובת זהירות משיקולי מדיניות)
(צורך בהוכחת שכנות לנזק שנגרם, חריג: נזק נפשי, קשה להוכחה, פס"ד גורדון, אלסוחה (4 תנאים), לוי נ' שערי צדק).

שלב 2: הפרת חובת הזהירות ע"י התרשלנות

- מצג שווא רשלני (ראה ס' 10)
5 תנאים לקיום מצג שווא רשלני
4 תנאים לקיום הפטור
- חובה זהירות קונקרטית
ציפייה טכנית (האם ניתן היה לצפות) (האם צריך היה...)
ציפייה נורמטיבית (האם ניתן היה לצפות) (האם צריך היה לצפות)
- חובה זהירות מושגית
(דיון עקרוני לטובת הכלל, לא היחיד)
ציפייה טכנית (האם ניתן היה לצפות) (האם צריך היה לצפות)
ציפייה נורמטיבית (האם ניתן היה לצפות) (האם צריך היה לצפות)
- גורם זר מתערב
חריג לרשלנות – ס' 64 לפקנה"ז
* לפי ס' 37, קיימת חובת זהירות, פס"ד צימרמן נ' גבריאולוב, פס"ד ועלס נ' אגד.
** דוגמא ציפיות טכנית – פס"ד יערי

נוסחת לרנד הנד – עלות מול תועלת-
ניתן לבחון רק במבחן ההתרשלנות
(פס"ד חמד), לא בחובת הזהירות,
למרות שזו מופיעה בפס"ד ציזיק.

שלב 3: גרם נזק (נזק + קש"ס)

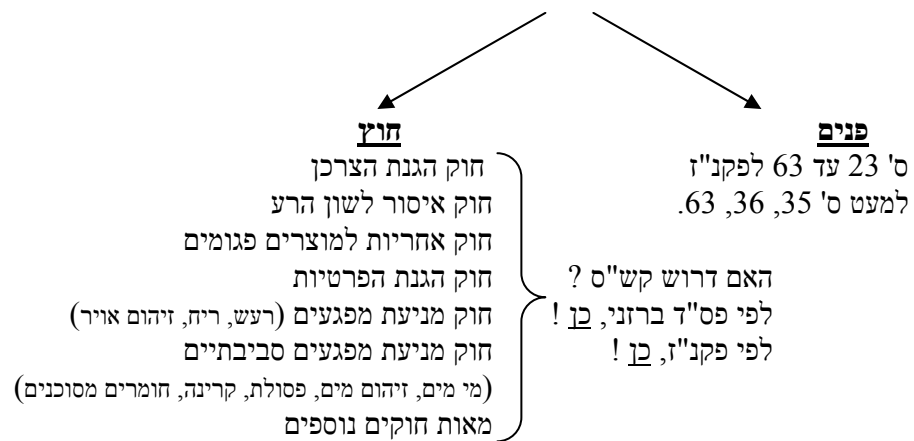
1. לזהות סוג הנזק שנגרם (גוף, רכוש) – פס"ד זיידוב נ' כץ
אם נגרם נזק כלכלי, להדגיש את יסוד הנזק ואת חובת הזהירות.
2. להוכיח קש"ס (לשם קבלת פיצוי).

קש"ס

- משפטי (מבחן מהותי)
 1. מבחן ציפיות לגרימת הנזק
 2. מבחן הסיכון
 3. מבחן השכל הישר
- עובדתי (מבחן עקרוני טכני)
 1. מבחן האלמלא
 2. מבחן האדם הסביר (פס"ד דעקא)
 3. מבחן הדיות
 4. חריג: פס"ד עיזבון חננשווילי + גבי נ' תע"ל
 4. סיבתיות עמומה (5 דוקטרינות):
 - העברת הנטל
 - נזק ראייתי
 - אבדן סיכוי החלמה
 - פיצוי לפי סיכוי
 - אחריות ציבורית

הערה: לקבלת צו עשה/צו מניעה לא צריך להוכיח נזק. לקבלת צו מנהלי ראה פס"ד אתא נ' שוורץ.
בפלת"ד לא משתמשים במבחן הציפיות.

2. עוולות פרטיקולאריות



3. עוולות בלא מקור סטאטוטרי

- אשם סובייקטיבי: האם הייתה למזיק כוונה ? זדון ? (ס' נגישה, פס"ד גורדון).
- אשם אובייקטיבי: עוולת הרשלנות, בחינת האדם הסביר, מאפשר ביטול הצורך בהוכחה האם הייתה כוונה או זדון.
- אחריות מוגברת: עוולת הרשלנות, קושי להוכיח אחריות מוגברת.
- אחריות חמורה: ס' 41 א' + ב' (אחריות בעל הכלב כלפי הניזוקים)
- אחריות מוחלטת: פל"ד.
- אחריות שילוחית: בגלל רשלנות של ב' נוצרת עוולה של א' נגד ג', לרבות ביחסי עובד-מעביד.

4. עוולות נוספות :

מטרדים:

אין צורך ביסוד נפשי, אין צורך במתכוון/בזדון/ברשלנות. מותר לתבוע במקביל מספר עילות (גורדון).

- מטרד לציבור
 - 2 חלופות: מעשה שלא כדין/ מחדל מחובה משפטית. חובה משפטית (חובה חקוקה+ חוזה, זהירות) קומבינציה בין ס' 42 ל- 36 אם עדיין לא נגרם נזק.
- מטרד ליחיד (ס' 13 לחוק כנוביץ, לשם קבלת פיצוי מחייב להוכיח נזק, מחייב מקרקעין) הדרישה היא תוצאת המעשה של הנתבע ולא התנהגותו.
- מטרד אור שמש
- מטרד מניעת תמיכה.

6. עוולות התקיפה:

יסודות:

1. שימוש בכוח
2. במתכוון- כוונה לשימוש בכוח, לאו דווקא כוונה לנזק.
3. נגד גופו של אדם
4. ע"י הכאה וכו' (מישרין או עקיפין)
5. שלא בהסכמה- הסכמה מודעת ולא פורמאלית (יש דיון ארוך בנושא)

הגנות- ס' 24 (לא חל על עוולות אחרות)

תקיפה רפואית: אלסוזה?

חוק זכויות החולה

קובע שיש לקבל את ההסכמה של החולה תוך ידיעת העובדות והסיכונים לפני טיפול.
ס' 15 לחוק זה קובע מתי ניתן לתת טיפול ללא הסכמת החולה (סכנה חמורה-בכפוף לוועדת אתיקה, במצב חירום). לכאורה ישנה אפשרות לכפות על אדם לקבל טיפול רפואי לו הוא זקוק להצלת חייו.

7. עוולת כליאת שווא

שלילת חירות מוחלטת- באופן סובייקטיבי, לפי הידע שבידי הנכלא.
שלא כדין- חשין: דין מפורש. קרצ'מר: הגנות במקרי גניבה, תקיפה. אנגלרד: להסיק מתקיפה, בלי סיבה סבירה, בלי צידוק מספיק. לפי קרצ'מר יש צורך ביסוד נפשי של **כוונה** מצד הכולא.

8. עוולת גרם הפרת חוזה (ס' 62)

יסודות:

1. חוזה מחייב
2. הפרה יסודית (לא התערבות. בניגוד לאנגליה [מקרה הצמיגים פס"ד GWK])
3. בלי צידוק מספיק (עליו לדעת רק על קיום החוזה)
חריגים: נישואים ושבתות

9. עוולת הפרת חובה חקוקה

יסודות:

1. חובה [חוק או תקנה] המוטלת על המזיק מכוח חיקוק
2. החיקוק נועד לטובת הניזוק
3. המזיק הפר את החובה המוטלת עליו
4. ההפרה גרמה לניזוק נזק
5. הנזק שנגרם הוא מהסוג שאליו התכוון החיקוק- סוג הנזק+ דרך גרימת הנזק.
6. למעט: אם החיקוק התכוון לשלול את התרופה לפי הפקודה.(ברק- חזקה שחובה לטובת התובע לא שוללת את הסעד האזרחי)

פס"ד פריצקר נ' פרידמן- לא ניתן לבסס תביעה בפח"ח בגין תקנות תעבורה על אף הנאמר בס' 63 ב'.

10. עוולת מצג שווא רשלני

סייגים מעבר ליסודות עוולת הרשלנות.

- מצג שניתן במהלך העסקים הרגיל ולא בשיחת אקראי.
 - הנתבע ידע/ היה צריך לדעת שיסתמכו על דבריו.
 - על המסתמכים להיות מוגדרים וידועים
 - נזקים כספיים הניתנים להגדרה מראש.
- שכר אינו מהווה תנאי לאחריות.

תרשים זה לא כולל:

1. אחריות מוגברת ברשלנות – ס' 38 עד 41.
2. אחריות ברשלנות של גופים ממשלתיים
3. אחריות עובדי ציבור חוק האחריות למוצרים פגומים
4. אשם תורם
5. חובת הקטנת הנזק
6. מעוולים יחד
7. פיצויים בגין נזקי גוף ורכוש.